

BOZOK ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ
DERGİSİ

ISSN 2146-7846

Cilt 3 Sayı 3 2013/3 [Yılda iki kez yayımlanır]

JOURNAL OF FACULTY
OF THEOLOGY OF
BOZOK UNIVERSITY

ISSN 2146-7846

Vol. 3 Issue 3 (2013/3) [Biannual]

BOZOK ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

Cilt 3 Sayı 3 2013/3

JOURNAL OF FACULTY OF THEOLOGY OF BOZOK UNIVERSITY

Vol. 3 Num. 3 2013/3 (Biannual)

Yayınlayan Kurum / Publishing Institution: Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi / *Bozok University Revelation Faculty*

Dil/Language: Türkçe, İngilizce, Arapça, Almanca, Fransızca, Farsça ve Yayın Kurulunun uygun gördüğü diğer yabancı diller.

Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi adına sahibi dekan: Prof. Dr. Ahmet Bedir

On behalf on Bozok University Revelation Faculty owner dean: Prof. Dr. Ahmet BEDİR

Editörler, Yayın Kurulu ve Danışma Kurulu/Editors, Editorial Board and Advisory Board

Editör / Editor-in Chief: Prof. Dr. Ahmet BEDİR **İngilizce Editör /English Editor:** Kenan ÇETİNKAYA

Editör Yardımcıları /Co-Editors: Yrd. Doç. Dr. Veysel Nargül, Yrd. Doç. Dr. Yusuf AKGÜL

Sayı Editörü /Issue Editor: Yrd. Doç. Dr. Ahmet ATLI

Yayın Kurulu / Editorial Board: Prof. Dr. Ahmet COŞKUN (BZÜ İlahiyat Fakültesi), Prof. Dr. M. Ali KİRMAN (KSÜ İlahiyat Fakültesi) Prof. Dr. Osman EĞRİ (HİTİTÜ İlahiyat Fakültesi), Prof. Dr. Osman GÜNER (OMÜ İlahiyat Fakültesi), Doç. Dr. Resul ÖZTÜRK (ATAÜ İlahiyat Fakültesi), Doç. Dr. Tahsin DELİÇAY (BZÜ İlahiyat Fakültesi), Doç. Dr. Yaşar TÜRKBEN (BZÜ İlahiyat Fakültesi), Doç. Dr. Kıyasettin KOÇOĞLU (BZÜ İlahiyat Fakültesi), Yrd. Doç. Dr. Ahmet ATLI (BZÜ İlahiyat Fakültesi), Yrd. Doç. Dr. Ercan ESER (BZÜ İlahiyat Fakültesi), Yrd. Doç. Dr. Hasan ÇEVİKOĞLU (BZÜ İlahiyat Fakültesi), Yrd. Doç. Dr. Mehmet ESGİN (BZÜ İlahiyat Fakültesi), Yrd. Doç. Dr. Resul ÇATALBAŞ (BZÜ İlahiyat Fakültesi).

Danışma Kurulu / Advisory Board: Prof. Dr. Abdülhakim YÜCE, Yüzüncüyıl Üniversitesi-Tasavvuf; Prof. Dr. Ali BAKKAL, Akdeniz Üniversitesi-İslâm Hukuku; Prof. Dr. Bilal GÖKKIR, İstanbul Üniversitesi-Tefsir; Prof. Dr. Davut YAYLALI, Atatürk Üniversitesi-İslâm Hukuku; Prof. Dr. İdris ŞENGÜL, Ankara Üniversitesi-Tefsir; Prof. Dr. Muhit MERT, Hitit Üniversitesi-Kelâm; Prof. Dr. Murat AKGÜNDÜZ, Harran Üniversitesi-İslâm Tarihi; Prof. Dr. Osman AYDINLI, Ankara Üniversitesi-İslâm Mezhepleri Tarihi; Prof. Dr. Raşit KÜÇÜK, Marmara Üniversitesi-Hadis; Prof. Dr. Sadi ÇÖGENLİ, Atatürk Üniversitesi-Arap Dili ve Edebiyatı Prof. Dr. Şamil DAĞCI-Ankara Üniversitesi-İslâm Hukuku; Prof. Dr. Thomas MICHEL, George Town University-İslâm Düşüncesi; Prof. Dr. Yusuf Ziya KESKİN, Harran Üniversitesi-Hadis; Prof. Dr. Zeki SARITOPRAK, John Carroll University-İslâm Felsefesi; Doç. Dr. Hakan OLGUN, İstanbul Üniversitesi-Dinler Tarihi; Doç. Dr. Hikmet ATİK, N. Erbakan Üniversitesi-Türk-İslâm Edebiyatı; Yrd. Doç. Dr. Gül GÜLER, Harran Üniversitesi-Türk-İslâm Sanatları Tarihi-Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ŞİMŞEK, Harran Üniversitesi-Eğitim Bilimleri; Yrd. Doç. Dr. M. Kazım GÜLÇÜR, İstanbul Üniversitesi-Din Eğitimi; Yrd. Doç. Dr. Muharrem YILDIZ, S. Demirel Üniversitesi-Dinler Tarihi; Yrd. Doç. Dr. Rifat ATAY, Akdeniz Üniversitesi-Din Felsefesi; Yrd. Doç. Dr. Salih AYDEMİR, Harran Üniversitesi-Din Sosyolojisi; Dr. H. İbrahim ERBAY, TBMM Milli Saraylar-Tarih.

Yazı İşleri Müdürü / General Manager: Mehmet Kalkan **Tasarım / Designed By:** Ahmet Bedir **Baskı / Printed By:** Anıl Matabaacılık **Kapak / Cover:** Ahmet Bedir

Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, hakemli bir dergi olup yılda iki defa yayımlanır. Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Temel İslâm Bilimleri, Felsefe ve Din Bilimleri, İslâm Tarihi ve Sanatları, Yayın Kurulu'nun uygun gördüğü, sosyal bilimler, felsefe, bilim tarihi, sanat, tarih ve edebiyat alanlarında özgün nitelikli makaleleri; yine araştırma notları, tebliğ ve konferans metinleri, kitap değerlendirmeleri, sempozyum, konferans ve panel tanıtımlarını yayımlar.

Yazıların yayımına hakem raporları doğrultusunda yayıncı kurulu karar verir. Yayımlanmayan yazılar iade edilmez. Yazıların bilim, dil ve hukuk açısından sorumluluğu yazarlarına aittir.

Adres: Bozok Üniversitesi Erdoğan Akdağ Kampusu, İlahiyat Fakültesi, Atatürk Yolu 7. Km 66900 Yozgat.

Tel /Phone: +90 (354) 242 11 20 (pbx) **Faks /Fax :** +90 (354) 242 1121 **URL:** www.bozok.edu.tr
e-mail: ilahiyatdergi@bozok.edu.tr; bozokilahiyatdergisi@gmail.com

BOZOK ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

Cilt 3 Sayı 3 2013/3

İÇİNDEKİLER

İçindekiler	iii
Kısaltmalar	v
Transkripsiyon Alfabeti	vii
Editörden	xi-xii
Hucurât Suresi'ndeki ahlâkî ilkeler	
Cüneyt EREN	1-20
Yeryüzündeki tüm insanlığa ilâhî bir çağrı olarak ezân	
Bayram AKDOĞAN ve Kubilay KOLUKIRIK	21-37
İşkence ve engizisyon	
Mehmet ESGİN	39-60
Din, dindarlık ilişkisi çerçevesinde öğretmenlerin dinî anlayış ve yaşayışları	iii
Satılmış ÖZ	61-77
İnternette yer alan dinî içerikli bilginin güvenilirliği	
Recep VARDİ	79-87
Tevrat ve Kur'an'a göre Yahudilerin dünyaya bakışı	
Mehmet ALTUNTAŞ	89-110
İbn Kayyım'a göre delil olma yönünden hadislerin tercihine dâir kriterler	
Orhan YILMAZ	111-122
El-Mustasfa sistematüğinde Hüsün-Kubuh	
Vahap OVACI	123-131
İslâmî bakış açısıyla vatandaşlık kavramı	
Mohammad Hashim Kamali, Çev: Ercan ESER	133-171

JOURNAL OF FACULTY OF THEOLOGY OF BOZOK UNIVERSITY

Vol. 3 Num. 3 2013/3

CONTENTS

Contents iv

Abridgements vi

Transcription Alphabet vii

Letter from the Editor xi-xii

Ethical verses in the surat al-Hujurat

Cüneyt EREN 1-20

L’’Ezan’’ en tant qu’appel divin pour toute L’humanité du monde entier

Bayram AKDOĞAN and Kubilay KOLUKIRIK 21-37

Inquisition and the torture

Mehmet ESGİN 39-60

iv

Religious understanding and practices of the teachers in terms of religion and religiosity relation

Satılmış ÖZ 61-77

Authenticity of the information at the internet regarding to religion

Recep VARDİ 79-87

Perception of Jews about the world according to the Torah and the Qur’an

Mehmet ALTUNTAŞ 89-110

Views of Ibn Qayyim about the preference of hadith as proof

Orhan YILMAZ 111-122

Husn-Qubuh in the systematic of Al-Mustasfa

Vahap OVACI 123-131

The concept of citizenship in the Islamic context

M. Hashim Kamali, Translated by: Ercan ESER 133-171

KISALTMALAR

a.e.	: Aynı eser	TRT	: Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
a.g.e.	: Adı geçen eser	ts.	: Tarihsiz
Ar.	: Arapça	UÜ	: Uludağ Üniversitesi
AÜ	: Ankara Üniversitesi	vb.	: ve benzeri
a.y.	: Aynı yer	vd.	: ve devamı
b.	: Bin, İbn	v.dğr.	: ve diğerleri
Bk.	: Bakınız	vr.	: varak
bs.	: Basım, baskı, tab	vs.	: vesaire
c.	: Cilt	y.	: Yıl
der.	: Derleyen		
DİA	: Türkiye Diyanet Vakfı		
EAÜİF	: Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi		
ed.	: Editör		
EÜ	: Erciyes Üniversitesi		
h.	: Hicrî		
haz.	: Hazırlayan		
Hz.	: Hazreti		
İng.	: İngilizce		
İÜ	: İstanbul Üniversitesi		
Ktp.	: Kütüphane		
m.	: Miladi		
md.	: Madde		
m.ö.	: Milattan önce		
ms.	: Milattan sonra		
nşr	: Neşreden		
ö.	: Ölümü		
s.	: Sayfa		
ss.	: Sayfadan sayfaya		
SÜ	: Selçuk Üniversitesi		
sy.	: Sayı		
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi		
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti		
TDK	: Türk Dil Kurumu		
trc.	: Tercüme, tercüme eden		

ABRIDGEMENTS

A.B.	:Artium Baccalaureus [Bachelor of Arts]	Gen.	:General, Genesis	Mus.	:Museum
Acad.	:Academy	GMT	:Greenwich mean time	N	:north;
A.D.	anno Domini [in the year of the Lord]	Gov.	:governor	Newton(s)	
A.M.	:ante meridiem [before noon]; Artium Magister [Master of Arts]	grad.	:graduated, graduated at	NE	:northeast
AM	:amplitude modulation	H	:hour(s)	no.	:number
Assn.	:Association	Hon.	:the Honorable	Nov.	:November
Aug.	:August	hr	:hour(s)	Oct.	:October
Ave.	:Avenue	i.e.	:id est [that is]	Op.	:Opus [work]
b.	:born, born in	in.	:inch(es)	p.	:page
B.A.	:Bachelor of Arts	Inst.	:Institute, Institution	pp.	:from page to page
B.C.	:Before Christ	Jan.	:January	pl.	:plural
B.S.	:Bachelor of Science	Jr.	:Junior	pop.	:population
C	:Celsius (centigrade)	K	:Kelvin	pt.	:part(s)
c.	:circa [about]	kg	:kilogram(s)	pub.	:published; publisher
cal	:calorie(s)	km	:kilometer(s)	qt	:quart(s)
cent.	:century, centuries	£	:libra [pound], librae [pounds]	Rev.	:Revelation; the Reverend
cm	:centimeter(s)	lb	:libra [pound], librae [pounds]	rev.	:revised
co.	:county	Lib.	:Library	rpm	:revolution(s) per minute
d.	:died, died in	Ltd.	:Limited	S	:south
Dec.	:December	m	:meter(s)	S	:second(s)
dept.	:department	M	:minute(s)	sec	:second(s); secant
dist.	:district	M.D.	:Medicinae Doctor [Doctor of Medicine]	Sept.	:September
div.	:division	mg	:milligram(s)	Ser.	:Series
Dr.	:doctor	mi	:mile(s)	sq	:square
ed.	:edited, edition, editor(s)	min	:minute(s)	Sr.	:Senior
et al.	:et alii [and others]	mm	:millimeter(s)	St.	:Saint; Street
F	:Fahrenheit	mph	:miles per hour	UNICEF	:United Nations Children's Fund
Feb.	:February	Mr.	:Mister (always abbreviated)	Univ.	:University
ft	:foot, feet	Mrs.	:Mistress (always abbreviated)	U.S.	:United States
gal.	:gallon(s)	mt.	:Mount, Mountain	vol.	:volume(s)
		mts.	:mountains	vs.	:versus
				W	:west; watt(s)
				wt.	:weight
				yd	:yard(s)

TRANSCRIPTION LETTERS

Ḍ	ḍ	ض
KH	kh	خ
Ḥ	ḥ	ح
TH	th	ث
DH	dh	ذ
Ḍ̣	ḍ̣	ع
GH	gh	غ
Q	q	ق
Ṣ	ṣ	ص
Ḍ̣	ḍ̣	ء
Ṭ	ṭ	ط
Ẓ	ẓ	ظ

Circumflex accent: ^ أ-و-ى

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

Ḍ	ḍ	ض
Ḍ̣	ḍ̣	ض
Ḥ	ḥ	خ
Ḥ	ḥ	ح
Ŝ	ŝ	ث
Ṣ	ṣ	ص
Ḍ̣	ḍ̣	ع
Ġ	ġ	غ
Ḷ	ḷ	ق
Ṣ	ṣ	ص
Ḍ̣	ḍ̣	ء
Ṭ	ṭ	ط
Ẓ	ẓ	ظ
Ẓ	ẓ	ذ
Ñ	ñ	ڤ
Ī	ī	ى
Ā	ā	ا, ى
Ū/Ō	ū/ō	و

Uzatma işaretleri: ^ أ-و-ى

EDİTÖRDEN

Değerli okucular. İslam'ın inanç ve kültür coğrafyası hiç bir din ve inancın sahip olmadığı engin bir hazineye sahiptir.

İslam medeniyetinin zenginlikleri tarih boyunca bütün dünyanın ilgisine mazhar olmuş sayısız esere konu olmuştur. Tarihe not düşülen bu eserlerin beslendiği ana kaynağın “hakikat” olması hasebiyle İslam ve genel manada dinler hakkında yapılan araştırmalar günümüze kadar gelişerek devam etmiştir.

Günümüzde asrın idraki ile İslami hakikatleri buluşturacak olan İlahiyat fakülteleri ve bunun fonksiyonu eda eden diğer kurumlar, yağmura susayan topraklara su olma ideali adına ve çağın ihtiyaç duyduğu erdemli insan modelinin oluşması için önemli bir görevi yerine getirmiş olacaktır.

Dergimizin üçüncü sayısını sizlere sunmanın mutluluğu içindeyiz. Bu üçüncü sayımızda birbirinden kıymetli çalışmaları ve yine farklı dillerde yazılmış çalışmalara da yer vererek sizlere ulaştırıyoruz. Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nin kıymetli akademisyenleri ve ülkemizin diğer üniversitelerinden önemli akademisyenlerin farklı alanlardaki çalışmalarını okuyabileceğiniz bu sayıda Hucurat Suresi'nin çağımıza bakan yönüyle insanlığa sunduğu ahlaki değerleri ardından İslam dininin şiarı ve bütün insanlığa ilahi bir çağrı olan Ezan'ın hususiyetleri istifadenize sunuluyor. “Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Ve birbirinizle tanışmanız için sizi milletlere ve kabilelere ayırdık”(Hucurat Suresi/13) ayetine binaen dünyanın sadece Müslümanların yaşadığı bir mekân olmadığı idraki ile diğer din ve medeniyetlerin de bilinmesi adına Ortaçağ Hıristiyan Avrupa toplumunun dini-politik cezalandırma yöntemlerine dair bir araştırma ve Kutsal metinlerden hareketle Yahudi toplumunun dünya algısını ortaya koyan bir araştırmayı sizlerle buluşturuyoruz. Öğretmenlerin din-dindarlıkla ilişkisini, internet ortamında da dini bilgiye ulaşan Müslümanların sorunlarının analiz edildiği iki sosyolojik alan araştırmasını dikkatinize sunuyoruz. İnsanoğlunun kadim sorunlarından

birisi olan iyilik-kötülük münasebetini 12.yy. İslam düşünürlerinden İmam Gazzali'nin El-Mustasfa adlı eseri temel alınarak inceleyen güzel bir çalışmayı da yine bu sayımızda bulacaksınız.

Ayrıca çağımızın önde gelen İslam hukukçularından olan Muhammed Haşim Kemali'nin vatandaşlık kavramına dair analizinin çevirisi de yine bu sayıda yer alan makalelerden birisidir.

Kıyametli hocalarımızın, bir kısmı orijinal akademik yazılarından bir kısmı da Yüksek Lisans ve Doktora tezlerinden istifade ederek hazırladıkları yazılar alanlarındaki önemli boşlukları dolduracak niteliktedir.

Dergimizin bu sayısının öncelikle akademisyenler ve bütün dünya Müslümanları için hayırlara vesile olmasını diliyoruz.